

Česká Třebová

HISTORIE

Počátky souvislejšího osídlení jsou nejasné. Dosavadní názor, že to nejstarší - z 1. poloviny 13. stol. - se nacházelo na pravém břehu říčky Třebovky, v blízkosti dochované románské rotundy svaté Kateřiny, vyvrátila nová zjištění. Archeologický průzkum lokality blízké Starému náměstí ukázal, že ve stejné době existovalo souvislé osídlení i zde, tedy na levém břehu říčky. Proces osídlování se také odráží v názvu města, o němž máme první zmínku z období let 1278-1281. Jméno Třebová je odvozeno od staroslověnského slova *triebiti*, tedy mýtí les. Ještě dlouho po svém založení byla Česká Třebová malým městečkem. Po husitských válkách se postupně dostává do majetku několika šlechtických rodů. Od roku 1544 byla v držení Bohdaneckých z Hodkova. Toto období je zároveň dobou rozkvětu panství. Petr Bohdanecký z Hodkova podporoval zejména textilní řemesla, navíc roku 1547 nechává na českotřebovském náměstí postavit renesanční radnici, která dodnes nese kamenný reliéf jeho erbu. V letech 1636 a 1745 byla Česká Třebová postižena velkými požáry, kterým vždy padlo za oběť celé město. Až do poloviny 19. století zůstává malým poddanským městečkem s převážně neprogresivním hospodářstvím. Radikální změnu přineslo zprovoznění železniční trati z Olomouce do Prahy v roce 1845 a z Brna do České Třebové roku 1849. Tak se z malého města stala důležitá železniční křižovatka. Dalším významným zdrojem růstu i prosperity byl textilní průmysl, který se zde začal rozvíjet od poloviny 19. století. V současnosti je Česká Třebová s necelými šestnáctitisíci obyvateli čtvrtým nejlidnatějším městem Pardubického kraje.

POVĚST O ZNAKU

Za panování krále Václava IV. bývala Česká Třebová malým městečkem ohrazeným hradbami. O pořádek ve městě se staral rychtář s několika konšely, kteří měli k ruce městského písaře. Ten měl na starosti i městské pečetidlo, za něž ručil svou hlavou. Není tedy divu, že je pečlivě opatroval, aby se neztratilo. A přece jednoho dne pečetidlo zmizelo, jako by se nad ním zem zavřela. Písař a jeho žena všechno prohledali, ale pečetidlo nenalezli. Písař byl předveden před soud, který jej odsoudil k smrti. Marně ve vězení přemýšlel, kam asi pečetidlo zmizelo, marně přemýšlela a hledala jeho manželka. Až nadešel den popravy. Za ranního rozbřesku smutně zazněl nad probouzejícím se městečkem hlas zvonku - umíráčku. Na popravišti bylo již vše připraveno. Uprostřed stála šibenice, kolem níž se tlačily davy lidí. Rychtář ještě jednou přečetl ortel smrti odsouzenici. Ten naposled zabloudil zakaleným zrakem po přítomných, hledaje mezi nimi milovanou ženu. Ale marně, nebylo jí zde. Ta zatím znovu hledala doma a doufala, že zachráni svého muže. V zoufalství vyhlédla oknem a spatřila průvod blížící se k popravišti. V tom zavadila zrakem o smetiště, kde se právě hrabal sousedův kohout. Pod jeho nohama najednou spatřila jakýsi předmět. Vyběhla rovnou na smetisko, zvedla onen předmět a stanula jako zkamenělá. Bylo to hledané městské pečetidlo. Rychle se vzpamatovala a dala se do běhu s větrem o závod. Přiběhla právě včas. Ortel byl již přečten a kat se svými pomocníky se připravoval k vykonání svého díla. Když ukázala rychtářovi a konšelům městské pečetidlo, zrušili rozsudek a propustili písaře na svobodu. Od té doby je znakem České Třebové kohout s lidskou hlavou a třírohým kloboukem.

Turistické informační centrum
Česká Třebová

Staré náměstí 78
560 02 Česká Třebová
tel./fax: +420 465 500 211
e-mail: info@ceska-trebova.cz
www.ceska-trebova.cz
www.mojeorlickehory.cz
www.facebook.com/mojeorlickehory

Otevírací doba: Po-Pá 8:30-17:00 hod.
So 9:00-13:00 hod. (červenec, srpen)

EXPOZICE MĚSTSKÉHO MUZEA

Stálé expozice muzea, otevřené v roce 2012, nesou název „Dopravní křižovatky aneb do České Třebové vlakem, Velorexem, letadlem i lodí“. Název v sobě spojuje čtyři dopravní kanály, které jsou pro Českou Třebovou příznačné či spjaté s její historií. Expozice návštěvníkovi přibližuje historii česko-třebovského železničního uzlu, aviatické pokusy rodáka Františka Formánka, vynález tříkolového vozítka OS-KAR (později Velorex) bratří Stránských či historii úvah o propojení tří moří kanálem Dunaj-Odra-Labe.

Chaloupka Maxe Švabinského v Kozlově s expozicí připomínající zdejší pobyty Maxe Švabinského a životní osudy rodiny Vejrychovy. Návštěvníci mohou navštívit starou Welzovu světničku s lidovým malovaným nábytkem, Bílý pokoj s nábytkem zhotoveným podle návrhu Rudolfa Vejrycha i podkrovní pokojík zvaný Kufr, který sloužil jako Švabinského pracovna. Ve štítu chaloupky je dochována malba M. Švabinského, O. Vaňáče a R. Vejrycha z roku 1900 s názvem Sv. Václav přijímá dary. Vzdálenost od vlakového nádraží: 5 km po červené značce.

TIPY NA VÝLET

Hory u České Třebové

Bývalé poutní místo Hory je známé v širokém okolí. Ve svahu, jemuž dnes vévodí kaple P. Marie Pomocné, vyvěrá pramen vody, obdařený podle legendy zázračnou léčivou mocí. Podle zápisů v městských knihách bývaly na Horách v 16. století lázně. Od vlakového nádraží jsou vzdáleny 2 km po zelené značce.

Rozhledna na Kozlovském kopci

Rozhledna je 55 metrů vysoká kovová věž, s výhledovou plošinou ve 33 metrech (174 schodů). Za dobrého počasí je možné dohlédnout do Krkonoš, přehlédnout Orlické hory, Králický Sněžník, Jeseníky a Českomoravskou vrchovinu. Od vlakového nádraží je vzdálena 4 km po červené značce.

Smyslově naučná stezka Údolím Skuhrovského potoka

Stezka je kombinací stezky smyslového vnímání a naučné stezky. Začíná v obci Rybník a končí nad obcí Skuhrov. Nabízí tři varianty tras v délce 3, 5 a 8 km. Pěší turisté se na stezku dostanou po žluté turistické značce, od nádraží v České Třebové asi 2 km. Cykloturisté mohou jet po cyklotrase č. 4061 do obce Rybník, na křižovatce odbočí na cyklotrasu č. 4050, která prochází trasou stezky. Stezka je přístupná celoročně.

SPORTOVNÍ ATRAKTIVITY

Krytý plavecký bazén

Kondiční a rekreační bazén 25 m, 80 m krytý tobogán, vířivá vana, parní komory, dětský bazén s chlříči a vzduchováním, bezbariérový vstup a zařízení pro imobilní osoby. Občerstvení je přístupné z prostor bazénu. www.bazen-trebova.cz

Zimní stadion

Sportovní hala s ledovou plochou je určena pro sportovní aktivity široké veřejnosti, v zimním období výhradně na bruslení a pořádání hokejových zápasů. K dispozici je sedm kabin se sociálním zařízením, klubovna, ošetřovna, kabina trenérů, občerstvení, šatna a veřejné WC. www.zimak-trebova.cz

Ski areál Peklák

Ski areál nabízí 800 m dlouhou sjezdovku vybavenou v celé délce systémem technického zasněžování a osvětlením, dětský svah s vlekem, lyžařskou školou. K dispozici také restaurace, úschovna, ski servis a půjčovna lyžařského vybavení a bezplatné parkoviště s kapacitou 250 automobilů. www.peklak.cz

Lanový park a Bike park Peklák

Délka lanového parku je 650 m, najdete zde 33 překážek umístěných na stromech a dvě lanovky napříč sjezdovkou. Bike park nabízí tratě různých obtížností, od černých pro zkušené downhill ridery, červené technické tratě se spoustou skoků klopených zatáček pro hravé jezdce a modré pro širokou veřejnost. Pokud nemáte kolo, za malý peníz využijete služeb půjčovny (včetně přileb). www.peklak.cz

KALENDÁŘ AKCÍ

Duben

- Hudební festival Antonína Bennewitze (www.bennewitz.cz), pořádá Kulturní centrum Česká Třebová

Květen

- Putování za Třebovským kohoutem – turistický pochod, pořádá Klub českých turistů Česká Třebová.
- Českotřebovský kohoutek 2013 – multikulturní festival pro děti, ale své si najde celá rodina (<http://knihovna.ceska-trebova.cz/>)

Červen

- Velká cena České Třebové v cyklomaratonu horských kol o pohár starosty města, pořádá Vaněk agency (www.cyklomaraton-ceskatrebova.cz)
- Týden sportu – celoměstská sportovní akce s večerním kulturním programem (www.tyden-sportu.cz)

Září

- Festival Živého Pravěku – pravěká osada Křivolík (www.krivolik.cz)

Říjen

- Mezinárodní varhanní festival vážné hudby Zdeňka Pololánika (www.mvf.cz)
- Rodina na stezce – tradiční podzimní vycházka se soutěžími po trase smyslově naučné stezky Údolím Skuhrovského potoka (<http://stezky.csop-podorlicko.cz/vitejte>)

Listopad

- Podzimní doteky – taneční festival (www.skola-ct.cz), pořádá Taneční škola Česká Třebová
- Jabkancová pouť, na níž můžete ochutnat místní kulinářskou specialitu jabkance, pořádá Spolek od sv. Kateřiny.

Prosinec

- Betlémy – tradiční vánoční výstava betlémových celků (www.mmct.cz)

NAUČNÁ STEZKA KROK ZA KROKEM

Českořebovské nádraží

Díky výstavbě olomoucko-pražské dráhy projel 20. srpna 1845 Českou Třebovou první vlak. Tento den se řadí k nejvýznamnějším mezníkům v dějinách města. V roce 1849 byla zprovozněna trať Brno–Česká Třebová, město se stalo důležitou železniční křižovatkou. V roce 2010 byla dokončena výstavba dopravního terminálu, jehož součástí je autobusové nádraží i podzemní parkoviště.

Staré náměstí

Reprezentuje takzvaný slezský typ, je pravoúhlé se dvěma souběžnými ulicemi. V roce 1995 byl střed města prohlášen městskou památkovou zónou. Té dominuje renesanční radnice, postavená roku 1547 za podpory tehdejšího majitele panství Petra Bohdaneckého z Hodkova. Fasáda průčelí nese kamenný reliéf jeho erbů. Před radnicí stojí jednoduchý morový sloup se sochou P. Marie Immaculaty z roku 1706. Je kladena do souvislosti s dílnou sochaře Jana Sturmera.

Rotunda svaté Kateřiny

Je nejstarší dochovanou architektonickou památkou východních Čech. Byla postavena patrně počátkem 13. století v románském slohu. V nejbližším okolí svatyně se v minulosti rozkládal starý hřbitov. Ten sloužil svému účelu až do roku 1905.

Areál kostela svatého Jakuba

Klasicistní kostel sv. Jakuba Většího byl postaven v roce 1801. Průčelí kostela zdobí pamětní deska, která připomíná zásluhy tehdejšího majitele panství o jeho pořízení. Přestože byl kostel dostavěn a vybaven potřebným mobiliářem, k jeho vysvěcení došlo až v roce 1815.

Gymnázium

Školní budova vznikla v letech 1911–1913 podle plánů významného architekta Aloise Dryáka. Vznikla tak jedna z nejhodnotnějších architektur města i okolí, pro kterou je příznačný strážlivý modernismus. Dnes patří k dominantám České Třebové.

Park Javorka

V roce 1885 byl kolem pramene Javorka založen městský sad anglického stylu. V parku se nachází tzv. Bosenský pavilon, který vznikl v roce 1904 podle návrhu inženýra Bittschaua. Roku 1910 byla odhalena pískovcová socha Šárky, zhotovená Quidem Kocianem.

LEGENDA K MAPĚ

- 1 Českořebovské nádraží – dopravní terminál (staniční budova z roku 1924 a nově rekonstruovaný přednádražní prostor)
- 2 Staré náměstí (renesanční radnice z poloviny 16. století, morový sloup z roku 1706, Turistické informační centrum)
- 3 Městské muzeum Česká Třebová (stálé expozice Dopravní křižovatky aneb do České Třebové vlakem, Velorexem, letadlem i lodí)
- 4 Rotunda sv. Kateřiny (13. století, nejstarší dochovaná architektonická památka východních Čech)
- 5 Areál kostela sv. Jakuba (klasicistní kostel z roku 1801, soubor vrcholně barokních soch a budova děkanství z konce 18. století)
- 6 Gymnázium (budova postavená v roce 1912 v duchu modernismu dle architekta A. Dryáka)
- 7 Park Javorka (městský sad anglického stylu založený v roce 1885)
- 8 Hory u České Třebové (bývalé poutní místo s kaplí P. Marie Pomocné a léčivým pramenem)
- 9 Chaloupka Maxe Švabinského v Kozlově (expozice připomínající zdejší pobyty Maxe Švabinského a životní osudy rodiny Vejrychovy)
- 10 Rozhledna na Kozlovském kopci (věž s vyhlídkovou plošinou ve 33 metrech, výletní restaurace)
- 11 Smyslově naučná stezka Údolím Skuhrovského potoka (kombinace stezky smyslového vnímání a naučné stezky, celoročně přístupná, vhodná pro cyklisty, délka 3,5 a 8 km)
- 12 Semanínská naučná stezka (6 km dlouhá, 10 stanovišť s info panely, knajpoviště)
- 13 Krytý plavecký bazén (bazén 25 m, 80 m krytý tobogán, vířivá vana, parní komory, dětský bazén s chrlíči a vzduchováním, občerstvení)
- 14 Ski areál, Lanový park a Bike park Peklák (800 m uměle zasněžená sjezdovka, 650 m lanový park – 33 překážek, půjčovny vybavení)
- 15 Zimní stadion (ledová plocha 58x28 m, 571 sedících a 400 stojících diváků, 7 kabin, klubovna, ošetřovna, občerstvení)

Městské muzeum Česká Třebová
www.mmct.cz

Dopravní křižovatky aneb do České Třebové vlakem, Velorexem, letadlem i lodí
Otevřeno denně mimo pondělí 10–18 hod.
tel.: +420 465 322 634

Chaloupka Maxe Švabinského
Otevřeno v červnu, červenci a srpnu denně mimo pondělí 9–17 hod, v září a říjnu v sobotu a v neděli, 12–16 hodin, v jinou dobu na požádání
tel.: +420 465 534 516

Rotunda svaté Kateřiny
Otevřeno v červenci a srpnu denně mimo pondělí 9–12 a 13–17 hod, v jiné dny po objednání
tel.: +420 465 534 516

Eko Bi – divize sport
www.ekobi.cz/sportoviste/

Zimní stadion
tel.: +420 731 449 817
www.zimak-trebova.cz

Plavecký bazén
tel.: +420 465 531 793, +420 465 531 060
www.bazen-trebova.cz

Lanový park a Bike park Peklák
http://www.peklak.cz/
Info telefon a rezervace: +420 731 125 800

Ski areál Peklák
tel. a rezervace: +420 731 125 800
pokladna: +420 465 322 777
e-mail: info@peklak.cz
www.peklak.cz

Modrý trpaslík – multižánrový klub
tel.: +420 604 356 347
e-mail: modrytrpaslik@seznam.cz
http://modrytrpaslik.info/
www.facebook.com/modry.trpaslik

karta hosta / guest card